

Stanovisko Výboru regionů – Strategické zásady udržitelného rozvoje akvakultury v EU

(2014/C 114/08)

I. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

VÝBOR REGIONŮ

1. vítá sdělení Evropské komise Strategické zásady udržitelného rozvoje akvakultury v EU a zdůrazňuje, že produkci akvakultury by měl být přisuzován strategický význam (vedle ostatních produkcí primárního sektoru), máme-li čelit budoucím výzvám v oblasti potravin, přírodních zdrojů a území;
2. znovu připomíná, že modrý růst je důležitý a že je naprosto nezbytné přijmout na evropské úrovni strategii udržitelného rozvoje akvakultury zaměřenou na plnění cílů zaměstnanosti a zvýšení produktivity odvětví v souladu se strategií hospodářské obnovy EU Evropa 2020;
3. požaduje, aby hlavním cílem zásad bylo snížení nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu prostřednictvím přístupu založeného na víceúrovňové správě;
4. připomíná, že k podpoře akvakultury se vyjádřil v několika dříve přijatých stanoviscích, kde požadoval uznání této politiky jako takové a její odpovídající financování a podporu tak, aby se mohla stát významnou alternativou tradičního rybolovu. Výbor by tak měl být vnímán jako zásadní partner usilující o podporu této politiky;
5. upozorňuje na odhady FAO, podle nichž pochází v současné době z akvakultury 47 % všech ryb určených k lidské spotřebě, a vyjadřuje politování nad skutečností, že produkce akvakultury v EU představuje pouhých 2,3 % objemu a 4 % hodnoty produkce světové⁽¹⁾;
6. je hluboce znepokojen skutečností, že Evropa jako dřívější lídr v produkci chovných ryb nyní musí dovážet přes 60 % produktů akvakultury, přestože by bez potíží mohla tyto potraviny produkovat na území Unie, vytvořit pracovní místa pro své občany a dodržovat nejpřísnější normy;
7. uznává potřebu rozvíjet potenciál akvakultury a proměnit toto stagnující odvětví v prosperující hospodářskou oblast;
8. souhlasí s nutností snížit rozdíl v objemu produktů rybolovu spotřebovaných na trhu EU a objemu odlovu z rybolovné činnosti v EU a rovněž se vyslovuje pro uznání úlohy odvětví akvakultury při plnění tohoto cíle;
9. zdůrazňuje, že udržitelnost rozvoje se v evropském prostředí stala neodmyslitelným předpokladem všech cest k zajištění socioekonomického růstu a tímto směrem je třeba napnout politické úsilí a prostředky v každém jednotlivém odvětví;
10. domnívá se, že udržitelný rozvoj akvakultury má strategický význam, přihlédneme-li k přímé zainteresovanosti všech regionů a místních společenství (včetně vnitrozemských) a vzájemné závislosti environmentálních politik, kvality vod (mořských i vnitrozemských) a hospodářské výkonnosti tohoto odvětví;
11. připomíná, že evropská akvakultura není jednotným odvětvím, nýbrž se vyznačuje řadou rozmanitých chovných postupů, mimo jiné systémy s uzavřenými a otevřenými koloběhy, extenzivními či intenzivními, že se liší podle toho, zda probíhá na pevnině, v jezerech, vodních nádržích, údolích nebo nádržích, v blízkosti pobřeží nebo na volném moři, zahrnuje chov ryb ve sladké i slané vodě i chov koryšů a rozpíná se od studených vod Skandinávie až po teplé vody evropského Středomoří. Bez ohledu na tyto odlišnosti však je nutné podporovat evropskou akvakulturu tak, aby se stala konkurenceschopným a hodnotným hospodářským odvětvím a také zdrojem zaměstnanosti, know-how a hrdosti na místní úrovni;

⁽¹⁾ Facts and Figures on the Common Fisheries Policy 2012 (Společná rybářská politika v číslech, vydání z roku 2012).

12. spatřuje nutnost realizovat informační kampaň, která by zprostředkovala toto bohatství a rozmanitost, a navrhuje větší transparentnost označování produktů akvakultury, které by umožnilo rozlišovat mezi produkty pocházejícími z intenzivních chovů a produkty z chovů, které povětšinou respektují přírodní podmínky (např. nádrže v moři atd.);
13. domnívá se, že EU by měla zaujmout vedoucí postavení ve vývoji ekologických a udržitelných postupů chovu ryb, a otevřít tím cestu „modré revoluci“ díky využití inovačních technologií a systémů výroby, výkrmu, líhnutí vajec a odlovu ryb, vyvinutých v Unii;
14. sdílí obavu z neměnnosti produkce akvakultury v EU, která i nadále plně netěží z konkurenční výhody spojené s vysokou hygienickou a potravinářskou kvalitou a bezpečností evropských mořských plodů;
15. doporučuje, aby EU maximální měrou zachovala kontroly dovážených produktů akvakultury, jež jsou často surovinou pro další zpracování v evropských podnicích, a zajistila standardizovaný rámec zdravotních, hygienických, pracovních a environmentálních podmínek jak pro dovážené produkty, tak pro produkty vyrobené v EU;
16. poukazuje na možné pozitivní ekonomickosociální důsledky, které mohou plynout z delšího období růstu odvětví akvakultury (a souvisejících výrobních odvětví) díky možnosti uspokojit rostoucí domácí poptávku, která je dnes kryta dovozem, a nastartovat procesy vedoucí k růstu zaměstnanosti v Evropské unii;
17. vítá záměr Komise zahájit proces dobrovolné spolupráce se zapojením členských států do formulace víceletých vnitrostátních strategických plánů, nicméně doporučuje, aby stanovení ukazatelů měření pokroku nezpůsobilo přílišnou byrokratickou zátěž podnikům ani místním orgánům;
18. vyjadřuje politování nad absencí uznání možné úlohy místních a regionálních orgánů v podpoře udržitelného rozvoje akvakultury, například prostřednictvím podpory informovanosti o produktech akvakultury formou informačních programů ve školách a propagace spotřeby místních a sezónních produktů (krátký dodavatelský řetězec);
19. doporučuje, aby navrhovaný Poradní výbor pro akvakulturu využíval přínosu regionů, které v některých členských státech disponují pravomocemi v oblasti hospodářského rozvoje;
20. sdílí názor, že pro udržitelný rozvoj akvakultury může mít význam dodržování právních předpisů EU v oblasti životního prostředí, veřejného zdraví, ochrany spotřebitelů a udržitelného rozvoje, jež musejí být základem pro koherentní definici společných cílů víceletých vnitrostátních strategických plánů;
21. souhlasí rovněž s požadavkem na maximální podporu uplatňování evropských předpisů v oblasti životního prostředí bez uvalování zbytečné zátěže na provozovatele v tomto odvětví; jako rozhodující se v Poradním výboru pro akvakulturu může projevit právě know-how producentů a místních a regionálních orgánů;
22. zdůrazňuje význam provedených konzultací zainteresovaných subjektů a přál by si, aby tyto konzultace byly obnoveny do konce roku 2017 u příležitosti plánovaného průběžného hodnocení vnitrostátních plánů;
23. souhlasí s výběrem Komise, pokud jde o prioritní úkoly a příslušné zásady, zaměřené na: a) snížení administrativní zátěže, b) usnadnění přístupu k námořním prostorům a vodě, c) posílení konkurenceschopnosti odvětví a d) přispění k zajištění rovných podmínek využitím konkurenčních výhod akvakultury EU;
24. připomíná, že více než 90 % činností akvakultury provádějí malé a střední podniky, jejichž celková rentabilita a udržitelný rozvoj závisí na transparentnosti, efektivních administrativních postupech a předvídatelnosti. Bez jasného rámce nejsou hospodářské subjekty schopny kvalifikovaně se rozhodovat o investicích a rozšiřovat své činnosti, tím vytvářet pracovní místa a zvyšovat výrobu;

Zjednodušení administrativních postupů

25. vyjadřuje politování nad skutečností, že překážky vzniku nových podniků v odvětví akvakultury, identifikované již ve sdělení z roku 2002 a příslušném stanovisku VR, nejenže nadále přetrvávají, nýbrž ještě více brání přístupu k této podnikatelské činnosti. Znepokojivá dvouletá až tříletá průměrná doba trvání postupu založení nového podniku v odvětví akvakultury (oproti pouhým 6 měsícům potřebným v Norsku, které je evropským lídrem mezi producenty v tomto odvětví) odrazuje řadu potenciálních podnikatelů a staví EU jako celek do nevýhodné pozice vůči jejím konkurentům ve světě. Stále naléhavější se tak jeví nutnost přijmout právní předpisy, jež by umožnily zkrácení průměrných lhůt a snížení rozdílů mezi jednotlivými členskými státy;

26. vyzývá Komisi, aby ve strategických zásadách vzala v úvahu maximální udržitelný výnos;

27. souhlasí se záměrem Komise spolupracovat s příslušnými orgány na využití údajů získaných členskými státy k určení osvědčených postupů a otevřít prostor pro zlepšení efektivity administrativy; dále by tato analýza měla být aplikována také na postupy rozdělování finančních prostředků Unie podnikům zabývajícím se akvakulturou;

28. připomíná, že v Evropě spadá často vydávání licencí pro chovy ryb a podpora malých a středních podniků působících na jejím území v odvětví akvakultury do pravomoci místních a regionálních orgánů. Přihlédneme-li na jedné straně k silné legislativě na ochranu životního prostředí, tlaku nevládních ekologických organizací a cestovního ruchu a k hospodářskému poklesu tradičního rybolovu a růstu nezaměstnanosti na straně druhé, mohou místní a regionální orgány pouze profitovat ze stanovení jasných zásad udržitelného rozvoje evropské akvakultury;

29. konstatuje, že místní a regionální orgány mohou též významně přispět k podpoře osvědčených administrativních postupů, počínaje zpřístupněním informací, které mají členské státy shromáždit do konce roku 2013;

Zajištění udržitelného rozvoje a růstu akvakultury pomocí koordinovaného územního plánování

30. konstatuje, že akvakultura se ve srovnání s rybolovem jeví jako zranitelnější vůči znečištění a že je zapotřebí povzbudit členské státy k vypracování „map rizik“ a „map dopadů“, jež by pokrývaly vnitrozemské oblasti, pobřežní moře a pobřežní pásmo; tyto mapy by mohly být předány Evropské agentuře pro námořní bezpečnost a měly by obsahovat informace o infrastruktuře a funkčních využitích, která mají potenciální dopad na kvalitu vody, aktuální opatření ke zmírnění těchto dopadů, monitorovací kampaně, nové velké projekty atd.;

31. uznává, že akvakultuře by prospělo koordinované územní plánování, jež je nezbytné také v mořském prostředí z důvodu omezení konfliktů mezi typy funkčního využití, které se překrývají, posílení jejich udržitelnosti, snížení nejistoty, usnadnění investic a zrychlení rozvoje podniků v odvětví akvakultury;

32. doporučuje maximálně využít možnosti zapojení pobřežních akčních skupin do fáze územního plánování. Tyto skupiny mohou umožnit zapojení území do plánování a řízení zdrojů, kde jsou mluvčími velkého počtu územních zainteresovaných subjektů;

33. zdůrazňuje význam spolupráce mezi akvakulturou a rybolovem, jejíž synergický rozvoj prospívá podnikům a pobřežním a ostrovním společenstvím, uvážíme-li, že pracovní jednotky opouštějící rybolov by mohly být integrovány do rostoucího odvětví akvakultury. Spolupráce mezi akvakulturou a zpracováním a obchodní činností, bude-li se také rozvíjet synergicky, kromě toho může vytvářet přidanou hodnotu pro produkty akvakultury;

34. vyzývá Komisi, aby členskými státy uložila rozšíření víceletých vnitrostátních strategických plánů o hlubší analýzu dopadů na podniky v odvětví akvakultury, které působí v pobřežním pásmu, kritérií omezení těchto dopadů a kompenzačních opatření, která by mohla pomoci těmto podnikům;

35. přidává se k názoru, že může mít význam vyhledání nevhodnějších oblastí pro sladkovodní akvakulturu, a přál by si, aby se mezi vnitrostátními osvědčenými postupy, které mají za úkol určit členské státy, objevily alespoň některé, které budou zaměřeny na sladkovodní akvakulturu;

36. souhlasí s možností snížit administrativní zátěž pro podnikatele posouzením environmentálních dopadů podniků akvakultury v rámci procesu územního plánování;

37. požaduje, aby do koordinovaného plánování pobřežního pásu v rámci strategických zásad byl zakotven možný význam zlepšení oblastí brakické vody (mokřady a laguny), jež mohou znatelně posílit socioekonomickou strukturu v době krize a zvýšit produkci akvakultury v EU;

Posílení konkurenceschopnosti akvakultury v EU

38. souhlasí s hodnocením možných přínosů efektivnější organizace trhu a strukturovanějších organizací producentů pro podniky akvakultury;

39. vyzývá Komisi, aby pokračovala v přímé konzultaci organizací producentů v odvětví akvakultury, jejímž cílem je odhalit hlavní překážky rozvoje, na něž organizace narážejí, a případné nalezené nápravné mechanismy;

40. spatřuje ve výrobních a marketingových plánech organizací producentů výběrové nástroje zlepšení konkurenceschopnosti podniků akvakultury (spolu s oborovými a mezioborovými dohodami a tržními politikami) a účinné reakce na rostoucí očekávání spotřebitelů, pokud jde o kvalitu a rozmanitost potravin;

41. zdůrazňuje možnou úlohu místních a regionálních orgánů a jejich agentur (v oblasti výzkumu a pokusů) jak v podpoře tržně orientovaného výzkumu, inovací a přenosu znalostí, tak při zapojení členských států do podpory a realizace součinnosti různých vnitrostátních výzkumných programů;

42. vyzývá Komisi, aby i nadále věnovala velkou pozornost velice závažnému problému, který pro extenzivní akvakulturu a biologickou rozmanitost představuje působení ptáků a jiných zvířecích druhů (např. vydra říční) živících se rybami, a zhodnotila účinnost případných odchylných ustanovení přijatých členskými státy při provádění směrnice o ochraně ptáků a směrnice o ochraně přírodních stanovišť. Dále by se mělo okamžitě přezkoumat, zda je přísná ochrana „problematických zvířecích druhů“ živících se rybami v konkrétních regionech vůbec ještě v souladu s právními předpisy EU, aby bylo možné na základě upravené klasifikace snadno zdůvodnit nezbytné výjimky v členských státech;

43. považuje za velice vhodnou podporu a rozvíjení programů vzdělávání a odborné přípravy přizpůsobených potřebám trhu akvakultury ze strany členských států a místních a regionálních orgánů, které by měly být vyzvány k poskytnutí informací o aktuální nabídce a směrech vývoje, kterými se ubírají;

44. domnívá se, že co se týče přenosu znalostí, osvědčených postupů a inovací, může Komise postupovat buď zřízením plánovaného evropského střediska pro sledování trhů, nebo vyzvat členské státy k zaměření budoucích operačních programů na širší podporu podniků akvakultury (zejména kolektivních), které realizují projekty v oblasti přenosu znalostí a inovací;

Prosazování rovných podmínek pro evropské podniky s využitím jejich konkurenčních výhod

45. uznává nutnost řádně informovat spotřebitele o kvalitě všech produktů akvakultury evropského i jiného původu; správné informace mohou pouze posílit konkurenceschopnost odvětví;

46. považuje za vhodné, aby víceleté vnitrostátní strategické plány v souvislosti s označováním a s dobrovolnými režimy certifikace poskytly aktualizovaný přehled a komplexní hodnocení současného stavu a podporovaly jednotnost na úrovni EU;

47. přál by si, aby strategické zásady udržitelného rozvoje akvakultury v EU zdůraznily možný přínos organizací producentů a pobřežních akčních skupin k integrované podpoře produkce akvakultury a území, kde se tato produkce uskutečňuje, přičemž regiony mohou konkrétně přispívat k plnění těchto cílů;

48. pokud jde o sledovatelnost produktů a krátké dodavatelské řetězce, domnívá se, že členské státy a regiony musejí zhodnotit pozitivní zkušenosti ze zemědělství a uplatnit je na podniky akvakultury s cílem zvýšit jejich konkurenceschopnost;

49. domnívá se, že na místní plány správy rybolovu je nutno nahlížet také z hlediska součinnosti s odvětvím akvakultury, neboť se dotýkají témat, jako jsou oblasti reprodukce, sezónnost produkce, zásobování trhů, pracovní síly opouštějící odvětví rybolovu atd.;

50. zdůrazňuje nutnost věnovat maximální pozornost možnému přínosu setrvale rostoucí poptávky po biologických produktech k růstu tohoto odvětví;

51. souhlasí s rozdělením cílů (členské státy, Komise, Poradní výbor pro akvakulturu); do cíle pro členské státy by podle jeho názoru mohlo být zařazeno také hodnocení místních partnerství veřejného a soukromého sektoru, která stojí za vznikem pobřežních akčních skupin, jež mohou přispět k udržitelnému rozvoji odvětví akvakultury;

Nový způsob řízení na podporu akvakultury v EU

52. vyjadřuje uspokojení nad skutečností, že Komise přihlédla k doporučení VR (formulovanému ve stanovisku CdR 20/2003) zřídit specifický poradní výbor pro akvakulturu s cílem poskytovat odpovědným politickým činitelům objektivní údaje. Dále připomíná, že Výbor „nabízí své služby jako informační fórum a garant účasti veřejnosti a její informovanosti o otázkách týkajících se akvakultury, a tím chce přispět (...) ke zlepšení řízení tohoto odvětví“⁽²⁾.

V Bruselu dne 29. listopadu 2013

předseda
Výboru regionů

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽²⁾ Úř. věst. C 141, 29.5.2010, s. 37-44.